

พระราชทานสัญญาบัตรตั้งองคมนตรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระราชพิธีศรีสังขยานการถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาธิษฐาน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรตั้งองคมนตรี คือ

มหาเสวกตรี หม่อมเจ้าวิบุณยสวัสดิวงศ์ สวัสดิกุล ท.ช., ท.ม., ท.จ., ร.ด.ม. (ศ)

มหาอำมาตย์ตรี พระยาชดमारคพิจารณ์ (ม.ต. พงษ์ สนิทวงศ์) ท.ช., ท.ม., ท.จ., ว.ป.ร. ๓., ป.ป.ร. ๕.

มหาอำมาตย์ตรี พระยาอินทราชิปตดีหราชรองเมือง (ทองย้อย เควตศิลา) ท.ม., ท.จ., ต.ช., ว.ป.ร. ๕., ร.จ.พ.

การพระเมรุทองสำนามหลวง

พระราชทานเพลิงพระศพ พระวิมาดาเชอ
กรมพระสุทธชาติญาณ บิยมหาราชปติวรธา

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ถึงเวลาควรประกอบพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ พระวิมาดาเชอ กรมพระสุทธชาติญาณ บิยมหาราชปติวรธา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการเชิญพระศพไปพระราชทานเพลิงที่พระเมรุทองสำนามหลวงซึ่งได้โปรดเกล้าฯ ให้ตกแต่งไว้พร้อมสรรพ สัณควรแก่พระเกียรติยศพระสุทธชาติราชวงศ์ ดังกล่าวต่อไป

วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ เจ้าพนักงานเชิญพระองค์
พระศัพพะวิมาดาเธอ กรมพระสุทธสาส์นนาถ ทรงประดิษฐานบน
พระแท่นแว่นฟ้าทอง ณ พระที่นั่งนงคราญสโมสร พระราชวังดุสิต
ประกอบพระโกศทองใหญ่ ประดับพุ่มยอดและเพ็ญ ภายใต้ฉัตร
ชาวดายทอง ๕ ชั้น แวดล้อมด้วยเครื่องราชอิสริยยศ ชาว
พนักงานประโคมสังข์แตรกลองชนะ

เวตา ๑๗ นาฬิกา ๑๕ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเครื่องเต็มยศใหญ่ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ประดับเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์สายสะพายจุดจอมเกล้า เสด็จพระราชดำเนินโดย
รถยนต์พระที่นั่ง จากพระที่นั่งอัมพรสถานยังพระที่นั่งนงคราญ
สโมสร ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ และทรงประเคนพัดตั้งเค็ด
แก่พระค้ำนโคกาน เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม • ผู้จักถวาย
พระธรรมเทศนา และแก่พระราชอาคันนะ ๒๐ รูปที่จักสดุดศรทศพรต
แล้ว ประทับพระราชบัลลังก์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม
และโปรดเกล้าฯ ให้พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจิรศักดิ์สุประภาศ
จุดเครื่องทองน้อย เมื่อพระค้ำนโคกานแสดงพระธรรมเทศนาจบ
แล้ว พระราชอาคันนะ ๒๐ รูป มีพระธรรมปาโมกข์ เจ้าอาวาส
วัดสุทัศนจินดา จังหวัดนครราชสีมา เป็นประธานสดุดศรทศพรต
ครั้นสดุดจบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทอดไตรตั้งเค็ดเอกแก่
พระเทศน์ ไตรตั้งเค็ดโท ๕ ไตรตั้งเค็ดตรี ๑๖ พระสงฆ์ ๒๑ รูป
ดับปกรณ์แล้ว ทรงประเคนใบจุบุัจจยไทย ธรรมเครื่องบูชา

กัณฑ์เทศน์ พระสังฆถวายนุโมทนา พระคำสอนโศภนถวายนุโมทนา
พระธรรมปาโมกษถวายนุโมทนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงจุฑาธุชเทยยนุชาธรรมที่พระแท่นดงพระอภิธรรมแล้ว เวลา
๓๗ นาฬิกา ๑๐ นาที เสด็จกลับพระที่นั่งอัมพรสถาน เจ้าพนักงาน
กงเต็กเชิญเครื่องสังเวชนียวัตถุ บรรพชิตอนันตและจันทน์ดงสังเว
แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวง
ดพบุรีราเมศวร์ ทรงทอดไตรดัดบแพร ๓๕ ไตร บรรพชิตอนันต
และจันทน์ดงไปสวดกัณฑ์ต่อไป

วันที่ ๒๐ มีนาคม เวลา ๑๔ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวทรงพระกรุณาฯ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง
ยังพระที่นั่งนงคราญสโมสร ทรงทอดผ้าไตร พระสังฆ ๒๐ รูป มี
พระสังฆกิจจานุเบกษา เจ้าอาวาสวัดศรีเทพ เป็นประธานสวดมนต์
ถวายนุโมทนาและถวายนุโมทนาแล้ว เสด็จกลับพระที่นั่งอัมพร
สถาน เจ้าพนักงานเปิดทองพระโกศทองใหญ่ออก ชาวพนักงาน
ประโคมสังข์แตรกลองชนะ ค่ำทรงทอดวงเชิญพระดอทรงพระศัพ
ออกจากพระที่นั่งนงคราญสโมสร ไปประดิษฐานบนรถพระวิมาน
แล้วเชิญออกจากดงสนัสนา พระราชวังดุสิต ไปยังหน้าวัด
พระเชตุพนวิมลมังคลาราม เชิญขึ้นประดิษฐานบนเกวียนเวชยันต
ราชรถ ประกอบพระโกศทองใหญ่ ประดับพุ่มยอดและเพลงแล้ว
โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงดพบุรี
ราเมศวร์ ทรงทอดผ้าขาว พระสังฆวัดพระเชตุพน ๒๐ รูป มี

พระวิเชียรธรรมคุณาธารเป็นประธานลำดับปรกติแล้ว เจ้าพนักงาน
เดือนเกรินชนบันไดนาค เจริญพระโกศประดิษฐานในบุษบกเวชยันต
ราชรถ เติร์กระบวนแห่พระศัพพร้อมด้วยกองราชอิสริยยศ (ตั้ง
แจ้งในหมายกำหนดการพระเมรุนี้แล้ว) มีกองราชเลขา คือ ทหาร
มหาดเล็กรักษาพระองค์ ๑ กองพัน กับแถววงธงประจำกอง ทหาร
ราบดอง ๑ กองพัน กับแถววงธงประจำกอง เป็นกองหน้า ส้มแดง
พระวชิรญาณวงศ์ ขนราชรถเล็กอ่านพระอภิธรรมนำพระศพ ตั้ง
พระเมรุที่ฝั่งสนามหลวง โดยทางถนนสนามชัย ถนนราชดำเนิน
และถนนพระจันทร์

เวลา ๑๒ นาฬิกา ๒๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่อง
เต็มยศจอมพลทหารบก ทรงประดับเครื่องขัตติยราชอิสริยยศ
ด้วยสายสะพายมหาจักรบรมราชวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี โดยรถมาพระที่นั่งเทียมมา ๒
แต่พระที่นั่งบรมพิมาน มีนายทหารราชองครักษ์เชิญธงกระบี่ของ
พระครุฑพ่าห์ชนม้านำ ทหารมาแห่นำตามเสด็จ ออกประตูวิเศษ
ชัยศรี ไปเทียบรถพระที่นั่งที่ถนนหน้าพระธาตุ เสด็จขึ้นประทับ
พระที่นั่งทรงธรรมณพระเมรุที่ฝั่งสนามหลวง กระบวนแห่พระศัพ
พร้อมด้วยกองราชเลขา เติร์กระบวนแห่พระศัพพร้อมด้วยกองราชเลขา
กองราชเลขา เติร์กระบวนแห่พระศัพพร้อมด้วยกองราชเลขา ทรงไปออกนอก
ราชวัดदानใต้ เสด็จไปตั้งแถวที่สนามหน้าพระเมรุด้านตะวันออก
กองราชอิสริยยศหยุดเทียบเวชยันตราชรถที่ถนนพระจันทร์ตรงช่อง

ราชฉัตร เจ้าพนักงานเชิญพระโกศเลื่อนลงทางเกรินบันไดนาค
ประดิษฐานเหนือพระยานมาศสามตำคานเสร็จแล้ว ส้มเด็จพระ
พระวชิรญาณวงศ์ ขณะเสด็จกลับบวชอ่านพระอภิธรรมนำพระศัพ แห่ง
เวียนพระเมรุพร้อมด้วยกองราชอิสริยยศโดยอุตุตราฉัตร ๓ รอบ
แล้ว เจ้าพนักงานเทียบพระยานมาศที่หน้าพระเมรุด้านตะวันออก
เปิดองพระโกศทองใหญ่ เชิญพระทอง ขณะประดิษฐานเหนือพระ
จิตกาธานในพระเมรุ ประกอบพระโกศจันทน์ไว้

โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขบวนเชิญเสด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวง
ชินวรดีริวัฒน์ ส้มเด็จพระสังฆราชเจ้า และนิมนต์พระสังฆราชาคณะ
ที่จักสวดศรัทธาพรตขณยังอาสน์บนพระที่นั่งทรงธรรม พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระเคนพัตตั้งเค็ดแต่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า
แล้วประทับพระราชบัลลังก์ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม ส้มเด็จพระ
พระสังฆราชเจ้าถวายพระธรรมเทศนา พระสังฆ ๓๐ รูป มีสมเด็จพระ
พระวันรัต เจ้าอาวาสวัดสุทัศน์เทพวราราม เป็นประธานสวด
ศรัทธาพรตจบแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทอดผ้าไตร
ตั้งเค็ดเอกฉัตรรับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า และผ้าไตรเป่า ๓๐ ไตร
สำหรับพระที่สวดศรัทธาพรต พระสังฆ ๓๓ รูปลำดับปกรณ์แล้ว
ทรงพระเคนใบจุบััจจยไทยธรรมเครื่องบูชาภัณฑ์เทศน์ พระสังฆ
ถวายอนุโมทนา ส้มเด็จพระสังฆราชเจ้าถวายอดิเรก พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินยังพระเมรุ ทหารเป่า
แตรนอนเคารพพระศพแล้ว พระราชทานเพลิงพระศพพระวิมาดาเธอ

กรมพระสุทธสาสน์นาฏ บิรมหาราชปติวรตา กองทหารกระบวนแห่
พระศพกระทำวันทยาอุช แครวงบรรเลงเพลงมหาชัย เจ้าพนักงาน
ประโคมสังข์แตรกลองชนะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
กลับประทับพระที่นั่งทรงธรรม ส้มเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรม
ราชินี เสด็จขึ้นพระราชทานเพลิง แล้วพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จ
ขณถวายพระเพลิงต่อไป เวลา ๑๘ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีเสด็จ
พระราชดำเนินกลับพระราชวังดุสิต เมื่อพระบรมวงศานุวงศ์ถวาย
พระเพลิงหมดแล้ว จึงขาทูลละอองธุลีพระบาทและพระสังข์ ขน
ถวายพระเพลิงต่อไปตามลำดับ แล้วเจ้าพนักงานปิดพระฉากรักษา
พระเพลิงดูมพระอัฐิไว้คนหนึ่ง

ตั้งแต่ได้เชิญพระศพขึ้นประดิษฐานบนพระเมรุ พระพิธีกรรม
ได้เข้าประจำสร้างทั้งตั้งตเปิดขึ้นกันสวดพระอภิธรรม และชาว
พนักงานประโคมยามจนถึงเวลาเชิญพระอัฐิกลับ

วันที่ ๒๓ มีนาคม เวลาเช้าเจ้าพนักงานกรมวังเฝ้าพระสังข์
ที่สวดพระอภิธรรมประจำสร้างทั้งตั้งรวม ๓๒ รูป • เจ้าพนักงาน
ภาษามาตาดับพระเพลิงประมวญพระอัฐิถวายคลุมไว้ และตั้ง
พระสุคนธ์ขึ้นตรงกับพระโกศสำหรับทรงพระอัฐิ

เวลา ๗ นาฬิกา ๓๕ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
พระภิษษาชาว ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฝ่ายสะพายมหาฉัตร
มงกุฎ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรม

ราชินี โดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระราชวังดุสิต มายังพระที่นั่ง
ทรงธรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นยังพระเมรุ
เจ้าพนักงานภาษามาตาเปิดคลุม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
พระอัฐิด้วยน้ำพระสุคันธฉ่ำ เจ้าพนักงานแจงดะแพรพระรูป
ถวายคลุมไว้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จจากพระเมรุไป
ประทับพระที่นั่งทรงธรรม โปรดเกล้าฯ ให้ข้าทูลละอองธุลี
พระบาทราชสกุตรราชินีกุศ (ตั้งมีรายนามแจ้งอยู่ในหมายกำหนด
การ) เสด็จมาหาบเวียนพระเมรุโดยอุตราวรรตล้อมรอบแล้ว
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นพระเมรุ ทรงทอดผ้าไตร
ล้อมหาบ และโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้า
กรมชวลตวงดพันธุ์ราเมศวร์ทรงทอดค้อไป สมเด็จพระสังฆราชเจ้า
สมเด็จพระวันรัต สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระพุทธโฆษา
จารย์ พระมณฑกทิพมุนี พระธรรมมุนีเทศาจารย์ ไต่ขึ้นไปลำดับปกรณ์
ครั้งละรูปตามลำดับแล้ว กลับไปยังอาสน์ตั้งศพพระที่นั่งทรงธรรม
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรยเงินและทรงเก็บพระอัฐิส่ง
ด้วยน้ำพระสุคันธ ประมวลดวงพระโกศ เจ้าพนักงานภาษามาตา
เชิญพระโกศขึ้นเหนือพานทองสองชั้น ไปประดิษฐานในบุษบก
บนพระแท่นแว่นฟ้าทองในพระที่นั่งทรงธรรม และประมวลพระ
อังคารลงในพระฉะอบ ประดิษฐานบนพานทองปักไว้ในพระเมรุ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับพระที่นั่งทรงธรรม ทรง
ประเคนภัตตาหารด้ามหาบ ครั้นพระดั่งหมักระทำภักตฤกษ์เสร็จ
ถวายอนุโมทนา สมเด็จพระสังฆราชเจ้าถวายอติเรกกลับแล้ว
ทรงทอดผ้าไตร พระดั่งหมั ๕ รูป มีพระราชโมดี วัดมหาธาตุเป็น
ประธานลำดับภรณ์ แล้วโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระโกศพระอัฐิ
จากบุษบกแว่นฟ้าทอง ไปประดิษฐานเหนือพระเสด็จยงกต ตั้ง
กระบวนพระราชอิสริยยศ (ตั้งแจ้งในหมายกำหนดการ) ให้
เชิญพระอัฐิจากหน้าพระที่นั่งทรงธรรม ออกทางช่องราชวัติ
พระเมรุด้านเหนือไปตามถนนพระจันทร์ ถนนราชดำเนิน ถนน
สนามชัย เข้าประตูเทวพิทักษ์ เทียบพระเสด็จยงกตที่เกยหน้าบันได
พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทเบื้องอุดรทิศ เจ้าพนักงานเชิญ
พระโกศขึ้นประดิษฐานพักไว้ในบุษบกแว่นฟ้าในพระที่นั่งสุทไธสวรรย์
ปราสาท ส่วนพระองค์านั้น เจ้าพนักงานได้เชิญขึ้นพระวอทอง
แล้ววัดไปประดิษฐานพักไว้ในพระวิหารวัดราชบพิธ

เมื่อกระบวนแห่ได้เสร็จสิ้นราชวัติพระเมรุไปแล้ว เวลา ๙ นาฬิกา
๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินกลับพระราชวังดุสิต